

Dat hebben we eerder gezien bij IJslandse banken ...

“En op Cyprus. Nu hoeven de banken geen 6 procent rente aan te bieden. Eén procent zou genoeg zijn om geld uit heel Europa te lokken. Dat geld kunnen ze gebruiken om hun gevaarlijke investeringsprojecten over de hele wereld te onderhouden. We riskeren een nieuwe crisis, vergelijkbaar met de Amerikaanse *Savings and Loan*-crisis die in de jaren tachtig veel spaarbanken in Amerika verwoestte.”

**En hoe zit het met de niet-renderende leningen op de balans van Europese banken, de zogenoemde zombieleningen?**  
 “Dat probleem is enorm. Het staat op het punt om naar buiten te komen. Dit is de reden waarom er nu zo'n intense lobby is voor een bankenunie.”

**Waar hebben we dit eerder gezien?**

“Ik denk ook vaak aan Japan. De Japanse zeepbel barstte in 1990 en zeven jaar later, in 1997, waren de banken in moeilijkheden. Dus je bent een paar jaar in staat om de waarheid te verbergen, maar dan komt het probleem echt tevoorschijn. We zijn dicht bij dat punt in Europa.”

**Hoe gaat Draghi de boel rechtbreien?**

“Door geleidelijk de dosis te verlagen. Mario Draghi zal dat overlaten aan zijn opvolger. Het is heel moeilijk om die rommel op te ruimen. Als de ECB haar beleid tracht te ontspannen, zal Italië in grote problemen komen. Het is eenrichtingsverkeer, dit ECB-beleid. Je kunt de rentevoeten verlagen, maar een weg terug is heel lastig.”

**‘ALS DE ECB HAAR BELEID TRACHT TE ONTSPANNEN, ZAL ITALIË IN GROTE PROBLEMEN KOMEN. JE KUNT DE RENTEVOETEN VERLAGEN, MAAR EEN WEG TERUG IS HEEL LASTIG’**

Jongere generaties zullen zich afvragen waarom het Verdrag van Maastricht in de eerste plaats werd ondertekend.

“Mijn interpretatie: iemand in Europa was failliet en moest worden gered. Italië, Spanje en Portugal betaalden rentepercentages van 12 op tienjarige overheidsleningen en konden de overheidsschuld niet financieren. Italië had een schuldquote van 120 procent. Ze wilden dolgraag de muntunie met als doel de rentetarieven naar het Duitse niveau te verlagen, dat vijf procentpunten lager lag. De eerste spreadreductie tussen noord en zuid kwam met de introductie van de euro. Investerders dachten dat niemand meer failliet kon gaan, en daar hadden ze gelijk in.”

**Waarom heeft Duitsland daarmee ingestemd?**

“De Duitse eenwording. Frankrijk stemde niet in of deed alsof. Tenzij Duitsland het Verdrag van Maastricht ondertekende en zijn Deutsche Mark opgaf. Het was dus een tegenprestatie. Duitsland bracht zijn munt en kredietwaardigheid in het spel om een faillissement voor Zuid-Europa te voorkomen. Frankrijk ging akkoord met de Duitse eenwording. Toen de Duitse eenwording als tegenprestatie op tafel kwam, hoefde Frankrijk opeens de prijs van de Europese politieke unie niet te betalen.”

**Wie was de grote winnaar op dat moment?**

“Sommigen zouden Duitsland zeggen, omdat anders eenwording niet zou hebben plaatsgevonden. Ik ontken dat. Ik denk dat Frankrijk niets had kunnen doen tegen de Duitse eenwording omdat Gorbatsjov en Bush het wilden. De andere winnaars waren Italië, Spanje, Portugal, geheel Zuid-Europa en impliciet Frankrijk omdat dit de Franse markt was.”

**Lenen werd plotseling erg goedkoop voor Zuid-Europese overheden.**

“Ja, maar ook de bestaande schuld



*Het hoofdkantoor van denktank IFO in München.*